Factsheet – Stapeling van kortingen in gemeenteland

Dit eerste jaar van de transitie is een spannend jaar, want de gemeenten hebben de grote uitdaging om betere zorg en ondersteuning te bieden voor minder geld. Een zorgvuldige transitie bij zulke belangrijke beleidsterreinen is letterlijk van levensbelang. Hoewel gemeenten de gedachte achter deze decentralisaties van harte onderschrijven, wordt het transitieproces sterk verstoord door zeer ingrijpende budgetkortingen.

Het invoeren van de objectieve verdeelmodellen, met de daarbij behorende negatieve financiële effecten gaat voor veel gemeenten en instellingen in een veel te hoog tempo. De zorgvuldig ingezette transitie richting preventie zal teniet worden gedaan door de noodgedwongen focus op het beheersen van tekorten binnen de gegarandeerde, zwaardere vormen van zorg. De toezegging om te kijken naar verdere 'verbeteringen' in het verdeelmodel verandert daar helaas niets aan.

Het afgelopen jaar hebben talloze wethouders (sociaal domein / financiën) hun zorgen geuit en aandacht gevraagd voor de consequenties van de financiële problematiek waar gemeenten mee geconfronteerd worden. Ook namens diverse organisaties zijn inmiddels initiatieven op gang gekomen om de gevolgen onder de aandacht te brengen (onder andere de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de brancheorganisatie voor de geestelijke gezondheidszorg Nederland, Jeugdzorg Nederland, de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, De Vereniging Orthopedagogische BehandelCentra en dergelijke). In grote lijnen kent de boodschap dezelfde lijn: het in dit tempo afbouwen van de bijdragen uit het gemeentefonds leiden voor diverse gemeenten tot onverantwoorde gevolgen. Diverse deelnemende nadeelgemeenten hebben daarom een dringend beroep gedaan aan de leden van de Tweede Kamer (naast het initiatief vanuit de gemeente Gouda, dat door meer dan de helft van de gemeenten is ondertekend).

Voorbeelden van ingeboekte bezuinigingen in de afgelopen jaren:

Kortingen gemeentefonds - regeerakkoord
Gemeentefonds: opschalingskorting (loopt op tot €975 mln. in 2025)
Gemeentefonds: niet doorgaan afschaffen BTW compensatiefonds (€484 mln. met ingang van 2015)
Gemeentefonds: onderwijshuisvesting (€256 mln. met ingang van 2015)
Gemeentefonds: integratieuitkering Wmo (uiteindelijk €1,2 mrd. structureel)
Gemeentefonds: integratieuitkering Jeugd (€120 mln. in 2015, oplopend tot €450 mln. miv 2017)
Etc.

Kortingen gemeentefonds - meicirculaire 2015
Effect doorvoeren AWBZ-realisatie 2014 op Wmo – (oplopend in tot €315 mln. in 2018)
Effect doorvoeren AWBZ-realisatie 2014 op Jeugdhulp – (€104 mln. met ingang van 2016)

Kortingen als gevolg van introductie 'objectieve' verdeelmodellen (herverdeeleffecten)
Het effect is voor iedere gemeente verschillend, maar kan in individuele gevallen oplopen tot 30% budgetkorting op een specifiek onderdeel (bijvoorbeeld voor Jeugdhulp).

- Gemeentefonds – integratie uitkering Jeugdhulp (introductie objectief verdeelmodel miv 2016)
- Gemeentefonds – integratie uitkering Wmo 2015 (introductie objectief verdeelmodel miv 2016)
- Gemeentefonds – integratie uitkering participatiewet (introductie objectief verdeelmodel)
- Gemeentefonds – algemene uitkering (aanpassing verdeelmodel 1e en 2e fase miv 2015/2016)
- Specifieke rijksbijdrage – WWB BUIG (aanpassingen verdeelmodel miv 2015/2016)